

– Flaks at jeg lever

Livet er mer...

Tips oss om utenomfaglige aktiviteter på telefaks 23 10 9040 eller e-post: tidsskriftet@legeforeningen.no

Lunøe, til daglig assistentlege ved medisinsk avdeling ved Ullevål universitetssykehus, var en av ni nordmenn som var på skiferie sammen i den franske vintersportsbyen. Den morgenen valgte de erfarne telemarkskjørrerne å kjøre «offpiste», dvs. i løssnøen utenfor løypene. En populær sport, både i Mellom-Europa og i Norge.

Låst under snøen

– Stedet der snøskredet gikk, var et bratt heng på 30–35 grader. Vi hadde kjørt i området før, og planlagt en trasé som vi vurderte som trygg. Flere hadde kjørt ned, og det skjedde ingenting. Så var det min tur. Plutselig hørte jeg en dump lyd, og snømassene rett bak meg løsnet. Jeg var helt sjanseløs, sier Espen Lunøe.

Han stod noen meter foran bruddkanten på skredet, og ble kastet på ryggen. I noen sekunder lå han og fløt oppå snømassene, før han ble begravd nede i et dalsøkk. Der ble han liggende, to meter under overflaten.

– Alt gikk så fort. Jeg rakk verken å få av meg stavene, eller å ta hendene opp foran ansiktet, sier 33-åringen.

Det siste er et ekspertråd, og er viktig for å skape en luftlomme foran munnen idet skredet stanser. Med en luftlomme er det teoretisk mulig å klare seg opptil flere timer under snøen.

– Jeg var heldig. På en eller annen måte hadde det dannet seg en luftlomme foran ansiktet, så jeg kunne puste.

– Men jeg kunne ikke røre en finger, det var som å være murt fast. Jeg skrek et par ganger, men skjønnte at det var til ingen nytte. Ganske fort fikk jeg en følelse av resignasjon.

– Hva tenkte du, der du lå?

– Det første jeg lurte på, var om jeg hadde slått på skredsøkeren. Dagen før hadde jeg nemlig stått alpint uten å ha den på. Jeg tenkte også på hvordan overgangen til bevisstløshet ville bli. Så tenkte jeg på familien min. Mer enn det husker jeg ikke.

Uten skredsøker ville Espen Lunøe neppe ha blitt funnet i live etter snøraset i Alpe. Foto T. Sundar

Reddet av vennene

Blir man tatt av snøskred, er det gode sjanser for å overleve hvis man blir gravd frem innen de første ti minuttene. Da overlever flere enn 90 %. Etter 30 minutter er sjansene for å overleve mindre enn 50 %. Etter 45 minutter er det bare en av ti som klarer seg.

– Som regel vil en offentlig redningsaksjon komme for sent til å unngå at liv går tapt. Derfor er kameratredning avgjørende for å kunne overleve et snøskred, poengterer Espen Lunøe.

Det var nettopp vennene som reddet ham. De andre i turgruppen hadde stått på en høyde like ved, og vært vitne til alt som skjedde da raset gikk. De var utstyrt med elektroniske skredsøkere, og peilet inn signalene fra senderne til de forulykkede. Skredsøkere av den typen som Espen og hans venner brukte, er instrumenter som både kan sende ut og fange opp radiosignaler med en standardfrekvens.

Signalene omdannes til lyd, og søkeren fungerer dermed som en detektor.

Lunøe var bevisstløs da kameratene gravde ham frem etter 30 minutter, men våknet fort til. Han fikk tilbud om legetilsyn, men følte seg pigg nok til å stå over. I stedet valgte han å være med på hjelpearbeidet for å finne den siste savnede. Men det viste seg at bare han hadde overlevd.

– Både Sigrid og Trude hadde søkere, og ble funnet omtrent på samme tid som meg, men begge døde. Det gikk en uke før Lennart ble funnet. Han hadde ikke skredsøker, forteller Espen Lunøe.

Takknemlig

Fjorårets vinterferie var hans fjerde tur til Alpe, men det var første gang han var i Chamonix.

– Området vi kjørte i den dagen, er ikke kjent for å være spesielt utrygt eller farlig. Likevel var det tøft etterpå å bli kritisert for å ha trosset advarsler og for å ha kjørt uvetting. Alle som rammes av en ulykke, er sårbare, men jeg mener bestemt at vi tok nødvendige forholdsregler. Man kan aldri helt eliminere risikoen for å gå i et skred, sier Espen Lunøe.

Foruten skikjøring og alpinsport, hører klatring, løping, kajakkpaddling og terrengsykling til listen over aktiviteter han driver eller har drevet med.

– Hva er det egentlig som trekker?

– Spenningen og utfordringene, spesielt i vinternaturen. Selv om jeg driver med såkalt risikosport, er jeg opptatt av utstyr og sikkerhet. Jeg vil ikke sette meg selv i livsfare.

– Hvordan har Chamonix-opplevelsen påvirket deg?

– Jeg er takknemlig overfor vennene som fant meg, samtidig som det er tungt å tenke på familiene som har mistet sine kjære. Men igjen og igjen undrer jeg meg over hvorfor akkurat jeg skulle overleve. Jeg tar ikke lenger livet for gitt, og vurderer langt nøyerere hvordan jeg skal bruke tiden.

– Tom Sundar, Tidsskriftet
tom.sundar@legeforeningen.no